

ДО

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАУЧНОТО ЖУРИ,

ОПРЕДЕЛЕНО СЪС ЗАПОВЕД № РД-26-1607/17.07.2025 Г.

НА ИЗПЪЛНИТЕЛНИЯ ДИРЕКТОР

НА "УМБАЛСМ Н.И.ПИРОГОВ" ЕАД - ГР. СОФИЯ

РЕЦЕНЗИЯ

от **Проф. д-р Атанас Стефанов Йонков, дм,**

Изпълнителен директор на УМБАЛ „Александровска“ – София,

Клиника по обща и чернодробно-панкреатична хирургия,

УМБАЛ „Александровска“ – София,

Катедра по обща и оперативна хирургия, МФ, МУ-София,

определен за член на научно жури със заповед № РД-26-1607/17.07.2025 г.

Относно: Изготвяне на рецензия на дисертационния труд на д-р Дениз Доан Зия на тема: „Миниинвазивно лечение на бенигнени заболявания в областта на езофаго-гастралната връзка и диафрагмата“, представен за присъждане на ОНС „доктор“ по професионално направление 7.1. Медицина, докторска програма „Обща хирургия“. Научни ръководители са Проф. Д-р Владислав Христов, д.м., Доц. Д-р Стоян Сопотенски, д.м., Доц. Д-р Михаил Радионов, д.м.

Реценцията е изготвена на основание заповед № РД-26-1607/17.07.2025 г. на Изпълнителния директор на "УМБАЛСМ Н.И.Пирогов" ЕАД - гр. София в съответствие с изискванията ЗРАСРБ и Правилника за прилагането му.

Нямам конфликт на интереси по тази процедура.

Биографични данни и професионално развитие:

Д-р Дениз Доан Зия е роден на 22 май 1972 г. в гр. София. Завършва средното си образование в родния град, а през 1997 г. се дипломира като лекар-медик в Медицински университет – София. Още в началото на своя професионален път проявява интерес към хирургията и започва специализация в Клиниката по обща и ендоскопска хирургия на УМБАЛ „Св. Анна“ – София, където натрупва ценен практически опит.

През 2005 г. придобива специалност „Обща хирургия“, а в следващите години усъвършенства подготовката си чрез следдипломни обучения и специализации: лапароскопска хирургия (2006), горна и долна ендоскопия (2009), както и обучение в Deutsches Krankenhaus – Истанбул и по-късно в Anadolu Medical Center (Johns Hopkins Medicine). Професионалният му път включва дългогодишна работа като хирург и старши лекар в УМБАЛ „Св. Анна“ – София, а между 2020 и 2024 г. оглавява отделението по хирургия на IV МБАЛ – София. От 2024 г. отново е част от екипа на „Св. Анна“, където активно прилага и развива минимално инвазивни методи.

Д-р Зия е автор и съавтор на 20 научни публикации в областта на хирургията, като една от тях е домейна на анестезиологията. Владее английски, турски и руски език. Притежава стабилен клиничен и академичен опит, който му позволява да съчетава задълбочената теоретична подготовка с практическите аспекти на хирургията, като особено силен интерес проявява към лапароскопските и антирефлуксни интервенции върху езофаго-гастралната връзка и диафрагмата.

Дисертантът е зачислен като свободен докторант към Клиника по Хирургия при УМБАЛСМ „Пирогов“ - София.

Актуалност и дисертабилност на темата

Темата на дисертационния труд е посветена на съвременните минимално инвазивни методи за лечение на гастроезофагеална рефлуксна болест, хиатални и екстрахиатални диафрагмални хернии, както и на ахалазия. Тези заболявания засягат значителна част от населението и имат съществено социално значение поради риска от усложнения, трайните функционални нарушения и неблагоприятното им въздействие върху качеството на живот. Бързото развитие на лапароскопската хирургия и усъвършенстването на антирефлуксните и

реконструктивни техники изискват прецизна оценка на ефективността, безопасността и показанията за различните оперативни подходи. В този контекст трудът на д-р Зия запълва съществена празнина, като анализира голям клиничен материал и предлага структуриран алгоритъм за избор на оптимална стратегия при доброкачествени заболявания в областта на езофаго-гастралната връзка и диафрагмата. Разработката е не само актуална и с висока практическа стойност, но и напълно дисертабилна, тъй като съдържа оригинални наблюдения и ясно формулирани препоръки, които могат да подпомогнат стандартизирането на хирургичната практика.

Структура и обем на дисертацията

Трудът е добре структуриран, с обем 170 стр., съдържа въведение, обширен литературен обзор (40 стр.), цел и задачи (2 страници), материал и методи (22 стр.), резултати от ретро- и проспективни изследвания и статистически анализ (52 стр.), обсъждане (9 стр.), изводи и приноси (3 стр.), приложения и библиография. Литературата включва значителен брой заглавия (214 източника, от които 14 на кирилица и 200 на латиница), голяма част от последните години. Текстът е богато илюстриран с 43 таблици и 43 фигури.

Литературният обзор е обстоен и систематичен, като представя актуалните данни за епидемиологията, патогенезата, диагностичните възможности и хирургичното лечение на гастроезофагеална рефлуксна болест, хиатални и екстрахиатални диафрагмални хернии, както и на ахалазия. Авторът умело проследява развитието на мини-инвазивните оперативни техники. Анализът е подкрепен от богата и актуална библиография, което придава солидна теоретична основа на изследването. На тази база са формулирани ясно **целта** – създаването на алгоритъм за оценка и подбор на пациенти с доброкачествени заболявания в областта на езофаго-гастралната връзка и диафрагмата за лапароскопско оперативно лечение. Конкретните **6 задачи** обхващат събирането и анализирането на клинични данни, сравнение на различни мини-инвазивни хирургични подходи и изработване на алгоритъм за избор на оптимална стратегия. Задачите са прецизно дефинирани и кореспондират с проблемите, очертани в обзора. Тази логична връзка между обзор, цел и задачи гарантира последователност на изложението и подчертава научната обоснованост на дисертационния труд.

Материал и методи: Проучването обхваща 196 пациенти, разпределени в ретроспективна (132 болни) и проспективна (64 болни) група, подложени на хирургично лечение по повод гастроезофагеална рефлуксна болест, хиатални хернии (тип I–III), екстрахиатални диафрагмални хернии и ахалазия. Прилагат се както утвърдени, така и модифицирани лапароскопски техники – фундопликации по Nissen, Toupet, Dor, De Meester, пластика по Harrington, tension-free протезиране с или без фундопликация или операция по Lortat-Jacob, както и Heller миотомия. За обработката на данните са използвани съвременни статистически подходи.

Резултати и обсъждане: В ретроспективната група са анализирани резултатите от класически лапароскопски интервенции – фундопликации, крурорафия с или без мрежа, пластики по Harrington и tension-free методи при големи и параезофагеални хернии, както и Heller миотомия с Dor фундопликация при ахалазия. Проспективната кохорта е формирана по стандартизиран протокол, който обхваща ясни критерии за подбор на пациенти, задължителна предоперативна функционална и морфологична оценка (патоморфологични и патофизиологични промени с езофаго-гастралния сегмент, наличие на хабитуални и клинични рискови фактори (възраст, обезитас, повишено вътрекоремно налягане и др.). Изборът на подходяща лапароскопска техника се определя както според тях, така и според вида и размера (под или над 6 см) на дефекта. Този подход осигурява съпоставимост на резултатите и минимизира влиянието на субективни фактори, като позволява надеждно сравнение с ретроспективната група.

Сравнителният анализ показва тенденция към редукция на ранните следоперативни усложнения, по-кратка продължителност на операцията и болничния престой, както и стабилен дългосрочен контрол на симптомите на ГЕРБ при пациентите от проспективната група. Изчислени са относителните рискове за късни усложнения с 95% доверителни интервали, като се установява 79% намаляване на риска от рефлукс и рецидив. Честотата на постоперативните хернии е сходна между групите, докато подуването на корема е по-често в проспективната извадка (2:1).

В проспективната група не са регистрирани усложнения, свързани с използването на съвременни U-образни протезни мрежи, за разлика от ретроспективната, където при 0,8% от случаите е наблюдавана стриктура на

хранопровода след приложение на полипропиленова мрежа с циркулярна фиксация.

Обединеният анализ на двете групи отчита нарастване на удовлетвореността на пациентите, като стойността на p е близка до статистическата значимост ($t = 2,48$; $p = 0,056$); единствено при tension-free протезиране и операция на Lortat-Jacob се наблюдава лек, но несъществен спад от 3,2%. Серомиотомията по Heller, комбинирана с Dog фундопликация, води до трайно облекчаване на дисфагията.

В обобщение, резултатите потвърждават високата ефективност и безопасност на лапароскопските антирефлуксни операции, подсилените крурорафии и tension-free реконstrukциите. Особено ценен е предложеният алгоритъм за избор на хирургична стратегия, който осигурява систематизиран подход – от предоперативната оценка и избора на техника до проследяването и поведението при рецидив.

Като минимален недостатък може да се посочи по-малкия брой на статии на кирилица, цитирани в библиографията, което обаче не намалява научната стойност на труда.

Изводи и приноси: Изводите са логичен резултат от целите и резултатите. Приносите, предложени от автора, са 6 на брой. Приемам всички от тях. Приноси 1 и 2 са с научно-теоретичен характер, докато принос 3 е с подчертан научно-приложен и оригинален характер, а 4, 5 и 6 – с научно-приложен характер.

Авторефератът на дисертационния труд е структуриран съобразно изискванията. Неговото съдържание съответства напълно на дисертационния труд.

Публикации

Представен е списък на 6 заглавия, свързани с темата на дисертационния труд. И шесте са пълнотекстови публикации: 3 – в списания и 3 – в сборници от национални конференции/ конгреси с международно участие.

Заклучение

Представеният труд на д-р Дениз Зия е оригинало и завършено изследване, в което умело са съчетани актуалните постижения на науката и богат клиничен опит. Разработката се откроява с ясна концепция, последователна структура и

убедителни резултати, които имат реално приложение и допринасят за усъвършенстване на минимално инвазивните хирургични практики в страната.

Кандидатът отговаря напълно на нормативните изисквания за присъждане на образователната и научна степен „доктор“, като в представените материали липсват данни за плагиатство.

В светлината на изложеното считам, че трудът заслужава висока оценка, поради което давам напълно убедено своята положителна оценка и препоръчвам на Научното жури да присъди на д-р Дениз Зия образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление 7.1. Медицина, докторска програма „Обща хирургия“.

15.09.2025 г.

гр. София

проф. д-р Атанас Йонков, дм